

MICHAILAS AFANASIJEVIČIUS BULGAKOVAS

1891-05-15

1940-03-10

BIOGRAFIJA

- **1891 m.** gimė Kijeve (dabar Ukraina) didelėje (6 vaikai) teologijos akademijos profesoriaus ir mokytojos šeimoje.
- **1901-1909 m.** Studijavo Pirmojoje Kijevo gimnazijoje.
- **1913 m.** vedė Tatjaną Lapą, su kuria praleido vienuolika metų.
- **1916 m.** Baigė Kijevo universiteto Medicinos fakultetą.
- **1916 m.** M. Bulgakovas dirbo Raudonojo Kryžiaus ligoninėse Pirmojo pasaulinio karo pietvakarių fronte (**1914–1918 m.**) Jis buvo pakviestas į karinę tarnybą ir perkeltas į Smolensko provinciją, kur iš pradžių jis dirbo gydytoju, kaimo ligoninėje Nikolskio kaime, susirgo ir tapo priklausomas nuo morfijaus.
- Nuo **1917 m.** - Viazmos miesto ligoninės gydytojas.
- **1918 m.** grįžo į Kijevą, čia jis dirbo gydytoju, atsikratė priklausomybės nuo morfijaus.
- **1919 m.** M. Bulgakovas mobilizuotas kaip karinis gydytojas į Baltąją armiją ir išsiųstas į Šiaurės Kaukazą. Čia išleido savo pirmąjį leidinį - laikraščio straipsnį „Ateities perspektyvos“.
- **1921 m.** Persikėlė į Maskvą. Buvo RSFSR Švietimo pagrindinio politinio ir švietimo komiteto sekretorius.
- **1921 m.** Michailas Bulgakovas Maskvoje išsiskyrė su savo pirmąja žmona Tatjana Lappa.
- **1925-1926 m.** parašė autobiografinių faktų turintį kūrinį „**Jaunojo gydytojo užrašai**“.
- **1921–1926 m.** bendradarbiavo su Berlyno laikraščio „**Na kanune**“ Maskvos redakcine taryba, su laikraščiais „**Gudok and Work**“ ir žurnalais „**Medical**“.
- **1924 m.** išsiskyrė su pirmąja žmona Tatjana Lappa ir vedė Liubą Beložerskąją.
- **1924-1925 m.** parašė kūrinį „**Baltoji gvardija**“ ir apysaką „**Šuns širdis**“.
- **1932 m.** vedė Jeleną Niurnberg- Šilovskąją, su kuria praleido likusią gyvenimo dalį.
- **1928 – 1940 m.** išleistas svarbiausias M. Bulgakovo rašytas veikalas „**Meistras ir Margarita**“ praėjus net dvidešimt šešeriems metams po rašytojo mirties ir sparčiai paplito po pasaulį.
- Mirė **1940 m. kovo 10- dieną** Maskvoje, berašydamas teatrinę novelę „**Juodasis sniegas**“ .

Namas Kijeve, kuriame gyveno Michailas Bulgakovas

KŪRYBA

- Pagrindinė M. Bulgakovo kūrybos tematika – rusų inteligentijos vaizdavimas, tačiau ne visada buvo pakankamai „politkorektiškas“ ir neįtiko tuometinei valdžiai ir ideologijai, todėl ne vienas kūrinys buvo uždraustas ir pasirodė tik po mirties.
- Parašė kūrinius „Baltoji gvardija“, „Velniava“, o vienas žymiausių Michailo Bulgakovo kūrinių yra romanas „Meistras ir Margarita“.
- Apysaką „Šuns širdis“ parašė 1925 m. sausio-kovo mėn. Aštri kūrinio socialinė satyra su žaismingai įpinta fantastika iš genų inžinierijos pasaulio tuomet sukėlė prieštaringiausių nuomonių ir ginčų. M. Bulgakovo rankraštis šešis dešimtmečius buvo „įkalintas“ archyvuose. Pirmą kartą publikuotas tik 1987 m.
- Po „Baltosios gvardijos“ Bulgakovas buvo prispaustas cenzūros. Ilgai tai tęstis negalėjo, ir Bulgakovas parašė laišką Stalinui, kuriame pasiūlė tris variantus: pastatyti prie sienos, išmesti iš Tarybų Sąjungos arba duoti režisieriaus darbą. Stalinas davė darbą.

TRYS RAŠYTOJO MŪZOS

Michailas Bulgakovas ir Tatjana Lapa

TATJANA LAPA-pirmoji mūza

Tatjana Lapa gimė 1892 m. Riazanėje, užaugo Saratove, dvarininkų šeimoje, kilusioje iš LDK teritorijos. Augdama Tikrojo Valstybės patarėjo namuose mergaitė nieko nestokojo. 1908 m. viešnagės metu pas tetą Kijeve, aplankyti motinos draugę, kartą užsuko gimnazistas M. Bulgakovas ir supažindintas su žaliaaake Tatjana pasisiūlė aprodyti miestą. Tada ir užgimė abipusė meilė, kuriai priešinosi merginos tėvai. Nepaisant to, iškilusios kliūtys poros meilę tik dar labiau sustiprino. Vestuvės iškeltos 1913 m. balandžio 26 d.

Rusų istoriografijoje akcentuojama, kad būtent Tatjana įkvėpė M. Bulgakovą kurti prozą. Jaunųjų Bulgakovų šeimoje netrūko dramatiškų akimirų: prasidėjo Pilietinis karas, Michailas tapo priklausomas nuo morfijaus, o Tasia patyrė visą, gyvenimo su narkomanu, siaubą. Porai nuolat trūkdavo pinigų, todėl vyras lombarde užstatydavo vestuvines dovanas: stalo sidabrą, auksinę apyrankę ar net vestuvinius žiedus. Mėgaudamasis augančiu populiarumu rašytojas nesibodėjo megzti romanų su moterimis (ypač draugų žmonomis). O Tatjanai pareiškė: „turėk omenyje, jeigu gatvėje išvysi mane su kita dama, apsimesiu, kad tavęs nepažįstu.“ Ji susitaikė, bet tuomet horizonte šmėstelėjo Liubovė Belozerskaja. Pagaliau, 1924 m. balandį Michailas paprašė Tasio skyrybų.

Tatjana Lapa ir Michailas Bulgakovas

LIUBA BELOZERSKAJA-ANTROJI MŪZA

L. Belozerskaja puošėsi gražiais rūbais, buvo mačiusi pasaulio, įskaitant Paryžių, bei didžiavosi literatūrinėmis pažintimis.

Jai patiko automobiliai ir ilgi pokalbiai telefonu su draugėmis. Kada susipažino su Michailu Bulgakovu jau buvo išsiskyrusi su vyru. Kadangi turėjo daug pažinčių, Michailui ėmė sektis ir pradėjo spausdinti jo kūrinis.

Tačiau jų santuoka netruko ilgai ir jie pasuko skirtingais keliais, kai Michailo Bulgakovo akiratyje pasirodė Jelena Sergejevna Niurenberg-Šilovskaja.

JELENA NIURENBERG-TREČIOJI MŪZA

Grakšti, protinga ir išsilavinusi mergina iki 25 metų buvo netekėjusi. Kai Jelenai buvo vos 19-ka, jai pasipiršo armijos karininkas poručikas Bokšanskis - J.Niurenberg jį įkalbėjo vesti jos vyresnę seserį Olgą, ir tik 1918 m. „sumani piršlė“ pati tapo karininko J. Nejolovo žmona. Ši santuoka truko vos keletą metų ir ėmė byrėti, kai Jurijus stojo tarnauti į 16-ąją armiją, kurioje štabo viršininko pareigas ėjo J. Šilovskis.

Pora įformino santuoką 1921 m. ir susilaukė dviejų sūnų. Kai Michailas Afanasjevičius Bulgakovas pirmą kartą susitiko Jeleną Šilovskają, jis lygiai taip pat iš pirmo žvilgsnio suprato, kad priešais jį - ne šiaip moteris, o jo likimas. Su ja praleido likusią gyvenimo dalį.

1932 m. spalio 4 d. jie oficialiai susituokė, tačiau savo laimę porai teko kurti ant kitų žmonių laimės griuvėsių. Abiem tai buvo trečioji santuoka. Tuomet M. Bulgakovas pradėjo rašyti Meistrą ir Margaritą. Manoma, jog Elena ir buvo Margaritos modelis.

Jelena Niurenberg ir Michailas Bulgakovas

M. BULGAKOVO GYVENIMO MOTERYS

T. Lapa

L. Belozerskaja

J. Niurenberg

MEISTRAS IR MARGARITA

- Romanas - tai fantazija apie Velnią, atrodantį kaip profesorius ir siaubiantį visą miestą. Šis kūrinys buvo uždraustas, nes autorius atsisakė daryti pakeitimus, kurių reikalavo sovietinė valdžia. Pirmas sovietinis leidimas buvo publikuoti 1966 – 1967 m. Po Stalino mirties. Papildytas leidimas išleistas 1973 m. ir galiausiai, 1989 m., redaguotas, pilnas leidimas. Romano „Meistras ir Margarita“ likimas toks pat tragiškas, kaip ir jo pagrindinių herojų. Kūrinys buvo rašomas apie dvylika metų, bet taip ir liko nebaigtas – pabaigti sutrukdė autoriaus mirtis. Michailas Bulgakovas, kaip ir jo Meistras, sunaikino rankraštį, tiesa, kitaip nei jo personažas, iš atminties jį iš naujo atkūrė. O po paskutinių autoriaus pataisų, kurias jis padarė likus mažiau nei mėnesiui iki mirties, „Meistras ir Margarita“ pragulėjo ant lentynos dar 26 metus. Jei ne rašytojo našlės pastangos, romanas taip ir būtų likęs nežinomas – jį išsaugojo ir „išgelbėjo“ rankraštį, kaip kadaise tai padarė Margarita.
- Bulgakovas sugalvojo kūrinį kaip „romaną apie šėtoną“. Didelio romano sumanymas rašytojui kilo 1928-aisiais, kai jam sukako 37-eri. Prie darbo jis sėdo arba tais pačiais metais, arba kitais – tiksliai pasakyti neįmanoma, kadangi skirtinguose rankraščiuose pats Bulgakovas rašė skirtingą datą. 1930 m. kovo viduryje Bulgakovas sunaikino rankraštį. Praėjus metams po to, kai rankraščio lapai žuvo ugnyje, Bulgakovas grįžo prie savo siužeto. Antrajai romano redakcijai labiau pasisekė. Bulgakovas nesiėmė jo deginti ir įvedė naujus herojus – Margaritą ir Meistrą. Darbas užsitęsė penkerius metus: autoriui teko daryti pertraukas, kad galėtų pagal užsakymą rašyti pjeses bei scenarijus ir kaip nors išsilaikyti. Kūrinys tais metais turėjo keletą pavadinimų variantų: „Didysis kancleris“, „Šėtonas“, „Štai ir aš“, „Užsieniečio pasaga“ ir kt. Ir tik 1937-ųjų antrojoje pusėje atsirado pavadinimas „Meistras ir Margarita“. Bulgakovas tada ėmėsi rašyti trečią kūrinio versiją.
- Savo kūrinį literatas šlifavo iki savo gyvenimo pabaigos – nuolat taisė ir kai ką keitė. Paskutinį kartą tekstą taisė, likus keturioms dienoms iki mirties: diktavo žmonai paskutines pastabas. Gyvenime autorius taip ir neišvydo išspausdinto savo paties svarbiausio kūrinio. Ir ne tik dėl to, kad Bulgakovas nespėjo užbaigti romano ir nuolat jį taisė. Cenzūra paprasčiausiai būtų jo nepraleidusi. Vienas iš rašytojo draugų, kuriam Bulgakovas perskaitė savo rankraštį, pasakė: „Šito spausdinti negalima.“

ĮPROČIAI IR KEISTENYBĖS

Rašytojas turėjo tradiciją: po spektaklių neišmesti teatro bilietų. Jis saugojo juos visą savo gyvenimą.

Pasak Michailo Afanasjevičiaus sesers prisiminimų, rašytojas įsimylėjo literatūrą nuo vaikystės, ir tai, kas labiausiai stebina, yra tai, kad jis įsiminė beveik viską, ką jis galėjo skaityti.

Vienas iš įpročių - stebėti žmones. Tai daryti jam patikdavo restoranuose. Ten rašytojas nusižiūrėdavo sau įdomų žmogų ir stebėdavo jį, bandydamas suprasti, kas jis toks ir ką gyvenime veikia. Aplinkiniams susidarydavo įspūdis, kad M. Bulgakovas kiaurai permato nepažįstamus žmones.

M. Bulgakovo ir jo žmonos J.Niurenberg-Bulgakovos kapas Maskvoje, Novodevičės kapinėse